

L'ITALOQUEER:

La música italiana *del segle XX* i la comunitat LGTB+

Itàlia és molt més que pasta, romans i moda. El seu llegat en el món de la cultura és indescriptible i, si ens fixem en la cultura LGTB+, podem trobar-hi autèntiques joies, a vegades, amagades. Més enllà de les grans icones, com poden ser Mina o Passolini, són molts els artistes que han reflectit la realitat que ha viscut i viu el col·lectiu en un país on les tradicions, la família i el pes de l'església catòlica són força presents.

En aquest article fem un breu repàs de la història de la música pop italiana per mostrar l'empremta LGTB+ (i prometo no parlar de Rafaella Carrà!). Per trobar els pioners de *l'Italoqueer* cal remuntar-se més de mig segle. El 1957, el cantant Ghigo dedica el seu tema twist 'Coccinella' a la cèlebre transsexual Coccinelle, que triomfava en aquella època sobre els escenaris francesos, després d'assistir a un dels seus espectacles a París. Tres anys més tard apareix al mercat el single 'Il nostro grande concerto', una balada que interpretarà Umberto Bindi i que estarà durant 10 setmanes com a número 1. Bindi, obertament homosexual, tracta la pèrdua d'una parella i la cançó esdevindrà amb temps tot un himne per a la comunitat LGTB+.

Portada del single 'uno strano ragazzo'

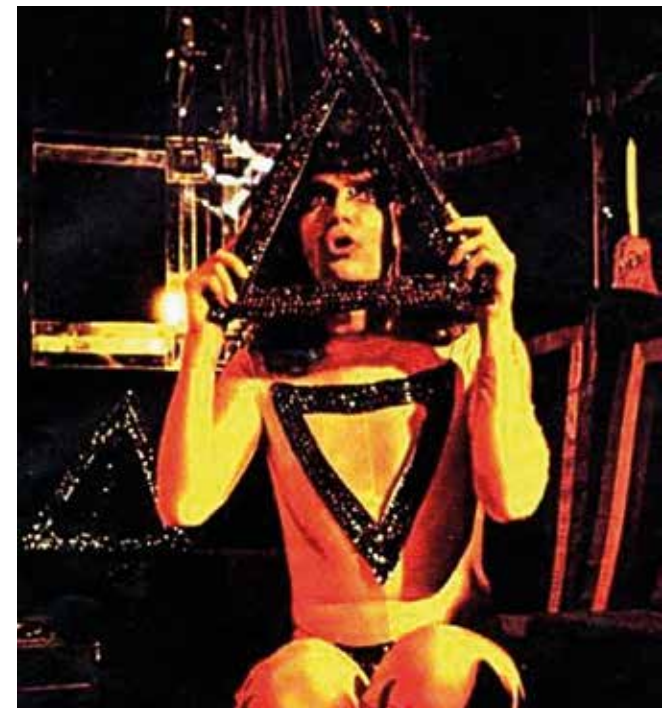
El text de Bindi no és explícit, a diferència del tema que l'any 1963 publica Gian Pieretti sota el nom de 'Uno stranno ragazzo' ('Un noi estrany'), on trobem frases com *'ha il viso che sembra di velluto, pare quasi che si sia truccato. Non c'è che dire, è un ragazzo delicato, e se gli parli di qualche ragazza risponde sempre: Non fa per me'* (té el rostre que sembla de vellut, sembla quasi que s'hagi maquillat. No hi ha res a afegir, és un noi delicat, i si se li parla d'alguna noia sempre respon: això no fa per a mi). Durant aquests anys apareixeran altres composicions en la mateixa línia, cançons en les quals es parla de l'homosexualitat amb una certa condescendència pel patiment i la marginació que viuen els protagonistes. La llista d'exemples és llarga, però podríem destacar temes com 'Piere' del grup Pooh, dedicada a un amic d'escola, o 'John' on Juri Camisasca narra la història d'un amic seu que treballa com a peó d'obra i per la nit es transvesteix per exercir la prostitució. John acabarà assassinat en mans d'un client. Són els primers 70 i aquests textos deixen paleses les dificultats amb les què es troba la comunitat homosexual i trans en un país on, sota la doble moral, encara estava tot per fer.

“Durant els anys 60 i els primers 70 apareixen cançons en les quals es parla de l'homosexualitat amb certa condescendència pel patiment dels protagonistes”

Els drames són una constatació en la música i les icones pop LGTB+. Ens encanta el culebrot, ho hem de reconèixer! Però sembla que a finals dels 70, la temàtica LGTB+ viu una onada desenfadada, acompanyada pels nous ritmes. En aquesta etapa comencem a trobar cançons més festives, com 'Il triangolo' de Renato Zero, on el protagonista es queda sorprès quan es veu en una cita a tres amb un altre noi, o 'Pensiero Stupendo' una balada sensual, cantada per Patty Bravo, i que narra un trio amb la seva parella i una altra dona.

L'explosió dels 80 ens porta textos i artistes molt més transgressors, com Donatella Rettore, qui al "Konkiglia" declara que *'voglio solo amici frociun esercito di audaci, non ci tradiremo mai!'* (Vull només amics marietes, un exèrcit de provocadors, mai no ens

“L'explosió dels 80 ens porta textos i artistes molt més desenfadats”

Zero a la seva època triangular

traïrem!). La gran icona lèsbica d'aquell moment, Giunty Russo, amb la seva imatge andrògina, titularà un tema pop-electrònic 'Babilonia', com la coneguda revista LGTB+ italiana, una cançó que comença dient *'Nuovi amici, nuovi amore, sesso e cocaine'* (nous amics, nous amors, sexe i cocaïna) i que continua amb *'uomini in pelle donne in doppiopetto vanno a braccetto alla corte dei miracoli'* (homes vestits de pell i dones amb jaquetes creuades van de la mà a la cort dels miracles). Una de les grans dives de la cançó melòdica italiana esperaria fins als 90 per tractar el tema de l'homosexualitat. Mia Martini dedicaria una balada amb la seva veu esquinçada als 'Uomini farfalla' (homes papallona). Tot i les dificultats del context, la realitat s'anava imposant i cada cop eren més els artistes que apostaven per abordar la temàtica, ja sigui amb el seu text o amb la seva imatge, com la roquera Gianna Nannini, que amb el pas de la dècada va anar endurant la seva imatge. Als 2000, amb la sortida pública de l'armari de l'ídol de jovenetes Tiziano Ferro, es viu un creixement pel que fa a la visualització del col·lectiu LGTB+. D'aquesta època són cançons com 'E Raffaella è mia', on el propi Ferro ret homenatge a la icona per antonomàsia (la Carrà!), o 'Ti sposerò', un cançó de Lorenzo Jovanotti que esdevindrà un himne en la lluita pel matrimoni igualitari i que algunes organitzacions LGTB utilitzaran com a banda sonora per a les seves campanyes. Com apuntava al principi d'aquest recorregut, la llista és immensa, així que per motius d'espai en aquest article no hi són tots els que han fet la història pop queer

“Als 2000, amb la sortida pública de l'armari de l'ídol de jovenetes Tiziano Ferro, es viu un creixement pel que respecta a la visualització del col·lectiu”

Giunty Russo i el seu característic look

de la música italiana, només una petita representació.

Fins aquí el repàs a la història LGTB+ de la música italiana, una camí que continua obert i al qual en els propers anys podrem afegir-hi més cançons. Com prometia a l'inici, sembla que hem pogut fer aquest resum sense citar gairebé a la gran dona de l'escena LGTB+ italiana.

Portada de 'E Raffaella è mia'